

[Kaj Andresen.]

udbuddet af byggemodne og bymodne grunde for at modvirke grundprisstigninger. Det er efter min opfattelse en fundamental misforståelse at tro — men vi har jo ofte hørt dette synspunkt — at det skulle kunne klares med nye zoner, nye byzoner, alene. Selv om de bliver rummeligere, og selv om de revideres hvert 4. år, er dette ikke tilstrækkeligt. Derfor lægger jeg også mærke til, at i lovforslaget indgår fra byreguleringsloven pligten for kommunerne til byggemodning 5 år frem i tiden. Og det kan jeg være enig i. Det er nemlig ikke så meget størrelsen af by- eller inderzonerne, men derimod omfanget af byggemodnede grunde, der er afgørende for udbuddet og dermed for priserne.

Derfor er det helt klart, at effektiviteten af denne lovgivning — den, vi behandler her, og vel jordlovgivningen i det hele taget — vil afhænge af, hvor store midler det offentlige vil stille til rådighed for byggemodningsopgaver. Og her klares det ikke med beskedne hjælpeforanstaltninger over for vanskeligere stillede kommuner. Skal der ske en virkelig dæmpning af grundprisstigningerne i de områder, hvor presset er størst — og vi ved jo omtrent, hvor det er — kræver det betydelige beløb, og dem kan i hvert fald udviklingskommunerne ikke selv fremskaffe. Derfor må vi også i denne sammenhæng bebrejde regeringen dens nedskæring af boligfonden til under en tredjedel af, hvad vi foreslog. Hvis ministeren over boligfonden skal klare de problemer, § 5 giver kommunerne, burde han ved siden af lovforslaget om by- og landzoner have fremsat et forslag om forhøjelse af boligfonden. Men det vil vi vende tilbage til senere. Vi mener, det er helt nødvendigt med en sådan forhøjelse.

Jeg skal derefter knytte nogle bemærkninger til erstatningsbestemmelsen i kapitel 4, hvorefter det bliver muligt at opnå erstatning for placering i landzone. Mit partis standpunkt til generelle rådighedsindskrænkninger af den karakter, der her er tale om, er, at de ikke bør give ejeren ret til erstatning. I den meget lignende ordning, der i dag praktiseres af amtsrådene med hjemmel i landsbyggelovent § 5, er der da heller ikke tale om erstatning.

I øvrigt er det jo påvist af adskillige retslærde, at ejendomsretten ikke er et kon-

stant, uforanderligt begreb. Samfundets udvikling medfører nødvendigvis indskrænkninger i den enkeltes suverænitet og ændringer i retlige begrebsers indhold. Der er skrevet adskilligt, også i den nyere litteratur, herom. I von Eybens og Thøger Niensens bog „Fast ejendoms regulering og beskættning“ har professor, dr. jur. Bent Christensen skrevet et afsnit om erstatning ved regulering af ejerrådigheder, hvorfra jeg vil tillade mig at bringe et citat. Han skriver her på side 86 og 87 bl. a. om forholdet til grundlovens § 73 — jeg citerer:

„Efter den herskende opfattelse må grundlovens § 73 betragtes som en standard. Den fastlægger ingen — for grundlovens levetid: gældende — fast grænse for, i hvilket omfang regulering af ejendomsrettens grænser kræver erstatning. Dette spørgsmål må afgøres efter et skøn, hvori indgår en række momenter; hvoraf de væsentligste er: om reguleringen er mere eller mindre generel, specielt om den rammer mange eller få ejere; om reguleringen er mere eller mindre følelig, hvilket især er et spørgsmål om indgrebets intensitet, og om indgrebet angår en aktuelt eller fremtidig råden; om indgrebet medfører overførelse af en del af ejerrådigheden til andre eller kun en tilintetgørelse af denne råden; og endelig, hvilke interesser eller grunde der bærer reguleringen.“

Forstået på denne måde efterlader grundlovens § 73 åbenbart en betydelig margen for, hvornår lovgivningsmagten behøver at fastsætte erstatning for regulering af ejerrådighederne.“

Det er altså op til folketinget at lægge denne linje, og i den foreliggende situation mener vi, at der bør kunne gennemføres erstatningsfrie reguleringer af ejendomsretten.

Med lovene fra 1963 som baggrund, hvori socialdemokratiet sammen med det radikale venstre søgte at finde den rigtige linje, er det — synes jeg — beklageligt i dag at konstatere, at det radikale venstre i regeringen har sluttet sig til venstres og de konservatives linje, hvorefter nogle ejendomsbesiddere kan blive begunstiget på andre samfundsborgeres bekostning. Det bliver samfundet, der kommer til at betale; og jeg er ikke beroliget af henvisningen til, at der under byreguleringsloven kun er betalt be-